

Władysław Nowak

In memoriam ks. prof. dr. hab. Alojzego Szorca

Echa Przeszłości 13, 508-516

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

kowana. Częściowo została wydrukowana korespondencja biskupa Stanisława Hozjusza, o czym pisała już dr I. Makarczyk. Potrzebne są dalsze prace nad zebraniem, opracowaniem i wydaniem drukiem korespondencji bpa S. Hozjusza. Powinny być te prace wsparte finansowo i organizacyjnie zarówno przez lokalne, jak i ogólnopolskie instytucje naukowe. Ksiądz Alojzy Szorc wybitnie przyczynił się do zebrania materiałów umożliwiających zakończenie procesu beatyfikacyjnego biskupa Hozjusza w komisji diecezjalnej i wysłania akt beatyfikacyjnych do Watykanu.

W mojej pamięci ksiądz Alojzy Szorc pozostaje jako wybitny historyk oraz niezwykle życzliwy i pomagający innym, zwłaszcza początkującym badaczom, człowiek.

Marian Pawlak
(Bydgoszcz)

IN MEMORIAM KS. PROF. DR. HAB. ALOJZEGO SZORCA

*Alteri vi vas oportet, si tibi vis vivere –
Trzeba żyć dla innych, jeżeli chcesz żyć z pożytkiem dla siebie.*
Seneka

27 grudnia 2010 r. zmarł w Olsztynie w wieku 75 lat ks. prałat prof. Alojzy Szorc, b. rektor Warmińskiego Instytutu Teologicznego i pierwszy dziekan Wydziału Teologii Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego. Uroczystości pogrzebowe z udziałem Senatu UWM, licznego duchowieństwa, wiernych, społeczności akademickiej odbyły się w kościele seminaryjnym pw. św. Józefa w WSD „Hosianum” i w bazylice współkatedralnej św. Jakuba w Olsztynie pod przewodnictwem abp. Wojciecha Ziemyby, Metropolity Warmińskiego i Wielkiego Kanclerza Wydziału Teologii. Po mszy św. ciało księdza profesora zostało złożone na cmentarzu komunalnym przy ul. Poprzecznej w grobowcu kapłanów przy głównej alei.

Św. Paweł mówiąc o narodzeniu Syna Bożego umieszcza je w „pełni czasu” (por. Ga 4, 4). Czas istotnie wypełnił się przez to, że sam Bóg przez Wcielenie wszedł w dzieje człowieka. Wieczność wkroczyła w czas. Wejście w „pełnię czasu” oznacza równocześnie zakończenie czasu i wyjście z jego granic, aby odnaleźć spełnienie w wieczności Boga. Bóg wszedł w dzieje ks. Alojzego Szorca w dniu narodzin, a w dniu śmierci, który chrześcijanie nazywają dniem „narodzin dla nieba” wprowadził go w „pełnię czasu”. Teraz żyje w Bogu, ale pozostawił ślady swoje w dziełach, których dokonał i pozostał w wdzięcznej pamięci żyjących gdyż żył dla innych.

Kolega, wychowawca, współpracownik

Pisać wspomnienia o kimś, kto był kimś bardzo bliskim nie jest łatwym zadaniem. Istnieje bowiem obawa, że takie wspomnienia o koleździe, z którym byliśmy od 1958 do 1959 studentami–klerykami tego samego Seminarium Duchownego „Hosianum”, a następnie od 1968 roku współpracownikami WSD „Hosianum”, Warmińskiego Instytutu Teologicznego, a w latach 1999–2003 Wydziału Teologii, Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego mogą być potraktowane jako panegiryk. Myślę, że ta obawa jest nieuzasadniona, gdyż wiele z tych wspomnień ocenią ci, którzy ks. profesora doskonale znali z aktywności na wielu płaszczyznach: edukacyjnej, naukowej, dydaktycznej, eklezjalnej, społecznej na Warmii, ale i daleko poza granicami kraju ojczystego. Pięćdziesięciolecie jego święceń kapłańskich w 2009 r., 51-letnie posługiwanie w warmińskim Kościele, 47 lat pracy naukowej i dydaktycznej są okazją do przypomnienia również takich zdarzeń, których jako jego kolega i współpracownik byłem bliskim obserwatorem.

Lata seminaryjne spędzone w Wyższym Seminarium Duchownym „Hosianum” zbliżyły nas do siebie. Jako młodszy seminarzysta z podziwem patrzyłem na starszego kolegę o nieprzeciętnych zdolnościach. Obserwowałem jego zainteresowanie sportem, pasję do zgłębiania wiedzy historycznej i teologicznej. Imponował postawą bezinteresownego dzielenia się wiedzą z innymi, bezpośredniością, zyskał sobie uznanie wśród seminarzystów. Był przykładem jak *żyć dla innych*. To był zapewne powód, dla którego przełożeni seminaryjni powierzyli mu funkcję tzw. seniora, czyli starosty całej społeczności, którą reprezentował i jej służył w zakresie organizacji życia kleryckiego.

Był też w roku akademickim 1963/1964 – jako prefekt – naszym wychowawcą. Wniósł wiele ludzkich nowych elementów formacyjnych do naszego przygotowywania się do kapłaństwa.

Urodził się 6 października 1935 r. w Chojnowie, powiat Mońki jako syn Władysława i Heleny z d. Mogielnicka, w diecezji białostockiej, ochrzczony został w parafii Trzcianne. W tej miejscowości ukończył szkołę podstawową w 1949 r., maturę uzyskał w 1954 r. w Liceum Ogólnokształcącym w Olecku. W tym samym roku wstąpił do Wyższego Seminarium Duchownego „Hosianum” w Olsztynie, gdzie w latach 1954–1959 studiował filozofię i teologię; święcenia kapłańskie otrzymał 24 maja 1959 r. z rąk bpa Tomasza Wilczyńskiego. Rok później rozpoczął studia specjalistyczne na KUL w zakresie historii Kościoła (1960–1963). W 1963 uzyskał magisterium i licencjat na podstawie pracy *Rządy biskupa Andrzeja Chryzostoma Zatuskiego na Warmii w latach 1698–1705*, w 1966 r. – doktorat na podstawie rozprawy *Diecezja warmińska za biskupa Andrzeja Chryzostoma Zatuskiego 1698–1711*, w 1988 r. – stopień doktora habilitowanego na Wydziale Prawa i Administracji na UMK w Toruniu na podstawie dorobku naukowego i książki *Dominium warmińskie 1243–1772. Przywilej i prawo chełmińskie na tle ustroju Warmii*

i w 1999 r. – tytuł profesora nauk humanistycznych¹. Zm. 27 grudnia 2010 r. w Olsztynie – człowiek nauki, historyk, regionalista, pierwszy dziekan Wydziału Teologii Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego.

W szkole mistrzów formacji do kapłaństwa w Wyższym Seminarium Duchownym „Hosianum”

Wyższe Seminarium Duchowne założone zostało w 1565 r. w Braniewie przez kardynała Stanisława Hozjusza, po II wojnie światowej 10 października 1949 r. reaktywowano je w Olsztynie. Powojenni rządzący diecezji warmińskiej do pracy formacyjnej w Seminarium pozyskali zespół wykładowców i moderatorów, rekrutujący się z różnych ośrodków teologicznych Polski, mających dobre studia teologiczne. To oni dla alumnów przygotowujących się do kapłaństwa byli nauczycielami i mistrzami wiary.

Szkolę mistrzów WSD „Hosianum” życia teologicznego, biblijnego, katechetycznego, liturgicznego, duchowości kapłańskiej tworzyli teologowie pochodzący z różnych środowisk teologicznych, m.in. z Wilna, Łucka, Warszawy, Lublina, Olsztyna, Tarnowa, Kielc. Byli to m.in.: ks. dr Józef Łapot, katechetyk i pedagog, rektor Seminarium, ks. dr Jerzy Wirszyło, biblista (tłumacz Biblii Tysiąclecia), etnolog ks. Teofil Chodźdło SVD, historyk Warmii ks. dr Jan Obłąk, późniejszy biskup, mediewista i dogmatyk ks. dr Julian Wojtkowski, historyk liturgii ks. dr Stanisław Zdanowicz, kapłan niezłomny w okresie zniewolenia komunistycznego ks. Wojciech Zink, ojciec duchowny Antoni Jagłowski. Sam ks. prof. Alojzy będąc ich uczniem i wychowankiem, po latach oceniał to grono teologów jako niezwykle, jak na owe czasy, dobrze przygotowane do uprawiania teologii i wyzwalające pasję badawczą u studentów². Być może, że z tej szkoły mistrzów wyniósł ducha niezłomnego w stylu księdza W. Zinka i innych; z dumą podkreślał, że nigdy nie uległ pokusie współpracy. A infiltracja czynnika politycznego w Seminarium, szukanie współpracowników wśród kleryków, a nawet profesorów załamywały niejednego studenta. Ataki na Kościół, na to co warmińskie i związane z tą ziemią powodowało skupianie się Warmiaków wokół kogoś, kto umacniał i kazał trwać. Do takich należał infułat Wojciech Zink, obrońca uwięzionego Prymasa Polski Stefana Wyszyńskiego. Emanowało z niego przekonanie, że trzeba tu, na tej ziemi warmińskiej – Świętej Warmii trwać, kochać ją i starać się ją poznać i zrozumieć jej mieszkańców. W tej szkole mistrzów życia chrześcijańskiego kształtowała się dojrzałość ludzka, duchowa, teologiczna i pastoralna śp. ks. Alojzego Szorca.

¹ I. Makarczyk, *Życiorys Księdza Profesora*, w: *Ad Fontes, Studia ofiarowane Księdzu Profesorowi Alojzemu Szorcowi w siedemdziesięciolecie urodzin*, pod red. Zoi Jaroszewicz-Piersławcew i Ireny Makarczyk, Olsztyn 2006, s. 23–26.

² A. Szorc, A. Kopiczko, *Wyższe Seminarium Duchowne „Hosianum” . Zarys dziejów*, Olsztyn 1995, s. 105, 165.

W szkole mistrzów uniwersyteckich Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego

Dla młodego ks. Alojzego, początkującego człowieka nauki, podczas studiów na KUL mistrzami badań naukowych i uprawiania teologii, historii Kościoła byli m.in.: ks. prof. Mieczysław Żywczyński pod którego kierunkiem przygotowywał prace dyplomowe, ks. prof. Marian Rechowicz, ks. prof. Wincenty Granat, prof. Jerzy Kłoczowski, prof. Andrzej Wojtkowski, prof. Czesław Zgorzelski, którzy nauczyli go historiozoficznego rozumienia dziejów Kościoła powszechnego, pracy badawczej opartej na źródłach, otwarcia na nowe znaki czasu i nurty życia Kościoła³. Ks. Alojzy Szorc podporządkował swoje życie wytrwałej pracy nad zgłębianiem historii Kościoła, szczególnie na Warmii. To, czego nauczył się w szkole mistrzów KUL – m.in. umiejętności pracy na źródłach – z biegiem czasu połączył z umiejętnością edycji źródeł historycznych⁴. Tę wiedzę teoretyczną, wydobytą z zasobów archiwalnych z lekkością potrafił przekładać w dydaktyce na język wykładów, ćwiczeń i w kontakcie z ludźmi w życiu codziennym. „Zawsze wnosił powiew świeżości do rozmów ważnych i codziennych, wprowadzał ożywienie w dysputach naukowych, jak i w trakcie posiedzeń gremiów koleżeńskich uczelni” – wspominał podczas uroczystości pogrzebowych, Józef Górniewicz, rektor UWM. W szkole mistrzów formacji WSD „Hosianum” i uniwersyteckich na KUL ukształtował się w nim człowiek otwarty na naukę, ceniący wartości tradycji patriotycznej, oddany Kościołowi, wrażliwy na problemy innych ludzi. Doświadczenie udziału w konferencjach naukowych zdobyte na KUL zaowocowało u niego umiejętnością organizowania sympozjów z udziałem ludzi nauki, także świeckich, przy Pracowni Hozjańskiej, Warmińskim Instytucie Teologicznym, Wydziale Teologii wreszcie na Wydziale Humanistycznym UWM. Były to sympozja poświęcone św. Wojciechowi, św. Brunonowi, hozjańskie, kromerowskie i inne. Sympozja te były w owych środowiskach świętami nauki, a do małych społeczności, czasami hermetycznych, wносиły powiew wielkiego świata nauki. Ks. prof. Alojzy stawał się wówczas inicjatorem nowych pomysłów badawczych w kręgu Seminarium Duchownego i warmińskiego środowiska teologicznego. W myśl nauczania Soboru Watykańskiego II, postulującego współpracę z laikatem i przygotowywania go do odpowiedzialności za Kościół, zapraszał świeckich do wygłaszania referatów, dyskusji i przedłożenia swych przemyśleń na sympozjach.

---

³ S. Achremczyk, *Historyk Warmii*, w: *Ad Fontes...*, s. 19–21.

⁴ I. Makarczyk, *Bibliografia prac Księdza Profesora Alojzego Szorca: Wydawnictwa źródłowe*, w: *Ad Fontes...*, s. 27.

W służbie Kościołowi warmińskiemu

Kościół warmiński dostrzegł w dobrze wykształconym kapłanie Alojzym Szorcze wiele charyzmatów zgodnie z którymi powierzał mu odpowiednie zadania do wypełnienia.

Po otrzymaniu święceń kapłańskich został mianowany wikariuszem w parafii Najświętszego Serca Jezusa w Olsztynie (1959–1960). Po ukończeniu specjalistycznych studiów na KUL został (12 IX 1963) wykładowcą historii Kościoła w WSD „Hosianum”, pracował tu także jako wychowawca będąc w latach 1963–1966 prefektem „pro disciplina”, od 1 I 1968 r. archiwariusz Kurii Biskupiej, od 12 IX 1968 jako diecezjalny wizytator nauczania religii budził ambitnego ducha rzetelnej dydaktyki katechetycznej w realiach siermiężnego socrealizmu, który usunął lekcje religii ze szkół do tzw. salek katechetycznych, które mieściły się nawet w domach prywatnych; od 11 XII 1969 r. diecezjalny referent prasowy, od 1970 r. przewodniczący Komisji Historycznej procesu beatyfikacyjnego Sługi Bożego kard. Stanisława Hozjusza i kierownik Pracowni Hozjańskiej. Przeprowadził wraz ks. dr Damianem Wojtyką CP w latach 1970–1974 kwerendę listów hozjańskich w archiwach europejskich. Był w latach 70. przewodniczącym Sesji Naukowych Wykładowców WSD „Hosianum”, poświęconych prezentacji badań teologiczno-historycznych, które odbywały się raz w miesiącu roku akademickiego. W tym samym czasie był też redaktorem naczelnym „Studiów Warmińskich”. 18 II 1983 r. powołano go na członka Rady Wydawniczej, 14 IV 1983 r. – wicedyrektora Warmińskiego Wydawnictwa Diecezjalnego, a 14 III 1994 r. – delegata arcybiskupa do Rady Programowej „Radia Olsztyn”. Od 1994 r. wykładowca w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Olsztynie, w okresie 16 V 1997–1999 r. rektor Warmińskiego Instytutu Teologicznego, od 1 IX 1999 r. dziekan Wydziału Teologii UWM, od 2003 r. kierownik katedry w Instytucie Historii i Stosunków Międzynarodowych na UWM. Ks. prof. Szorc był wykładowcą na olsztyńskich uczelniach: WSD „Hosianum”, Warmińskim Instytucie Teologicznym, Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim. Był pierwszym dziekanem Wydziału Teologii UWM, a od 2003 r. kierownikiem katedry w Instytucie Historii i Stosunków Międzynarodowych na tej uczelni. Jest autorem kilkunastu książek i wielu artykułów naukowych, poświęconych historii Warmii i Prus Wschodnich.

Kościół warmiński cenił jego pracę, obdarzając go wieloma godnościami: 10 III 1973 r. nadano mu godność kanonika honorowego, 17 IX 1980 r. kanonika rzeczywistego Warmińskiej Kapituły Katedralnej⁵, a 2 IV 1985 – prałata honorowego Jego Świątobliwości⁶.

W latach 2006–2010 powołany został na członka Kolegium Konsultorów i Rady Kapłańskiej Archidiecezji Warmińskiej.

⁵ A. Kopiczko, *Dzieje Warmińskiej Kapituły Katedralnej*, Olsztyn 2010, s. 101–102, 105, 118.

⁶ *Słownik biograficzny Kapituły Warmińskiej*, Olsztyn 1996, s.248.

Zgodnie ze swoim charyzmatem umiał na płaszczyznach swej aktywności prowadzić dialog, integrować środowisko, dostrzegać nowe horyzonty. Wykształcił wiele pokoleń kapłanów warmińskich, otwierał przed świeckimi studentami perspektywy udziału w życiu Kościoła. W sposób wolny od dewocji i bigoterii uczył adeptów kapłaństwa, a laikat rozumnego umiłowania Kościoła, szczególnie warmińskiego, dlatego ciągle żyją w ich wspomnieniach jego słowa praktycznej mądrości życiowej, ale i dowcipu, opowieści dowodzące o poczuciu sytuacyjno-historycznego humoru.

Na zaproszenia proboszczów parafii chętnie podejmował się dzieła głoszenia rekolekcji adwentowych i wielkopostnych, organizacji sympozjów w kościołach z okazji ich rocznic historycznych, patriotycznych, był dobrym kaznodzieją i mówcą.

W służbie Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego

Marzeniem ks. Alojzego Szorca jako człowieka nauki było, aby Olsztyn stał się miastem uniwersyteckim, ze względu na środowisko naukowe, teologiczne i historię nawiązującą do akademickiej tradycji braniewskiej i królewieckiej⁷. Namiastką realizacji tych marzeń było tworzenie się kadry naukowej skupionej wokół WSD „Hosianum” i czasopisma „Studia Warmińskie”, a jutrzeńką zapowiadającą fakultet teologiczny stał się Warmiński Instytut Teologiczny, który powstał 23 kwietnia 1980 r. Na jego bazie Kongregacja Wychowania Katolickiego Stolicy Apostolskiej erygowała 15 sierpnia 1999 r. (zanim powstał UWM) kościelny Wydział Teologii. Kiedy zaś Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie został powołany do życia 1 września 1999 r. (Dz.U. nr 69 z dnia 20.08.1999 r., poz. 762), w jego strukturę – w oparciu o przepisy państwowe – wszedł Wydział Teologii jako jeden z jego dwunastu wydziałów⁸. UWM łączy lokalne tradycje akademickie: pięćdziesięcioletnie Akademii Rolniczo-Technicznej, trzydziestoletnie Wyższej Szkoły Pedagogicznej oraz ponad 450 lat kształcenia teologicznego na Warmii. Pierwszym dziekanem (1999–2002) najpierw komisarycznym, a następnie wybranym demokratycznie został ks. prof. Alojzy Szorc. Za jego kadencji, w 2000 r. Wydział Teologii otrzymał uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora nauk teologicznych w dyscyplinie teologia. Następni dziekani Wydziału zapewnili dalszy jego rozwój i w 2007 r. utworzono na nim nowy kierunek – nauki o rodzinie. W tym samym roku Wydział otrzymał uprawnienia do

⁷ 60-lecie nauki i kształcenia akademickiego w Olsztynie, red. J. Górniewicz, S. Achremczyk, Olsztyn 2010.

⁸ S. Achremczyk, *Nauk przemożnych perła Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie 1999–2009*, Olsztyn 2009, s. 121; *Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie we wspomnieniach*, red. J. Górniewicz, Olsztyn 2011; Bp J. Wojtkowski, *Kalendarium starań o uprawnienia akademickie na Warmii po drugiej wojnie światowej*, „Studia Warmińskie”, t. 29 (1992), s. 259–267; idem, *Wydział Teologii Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie*, „Studia Warmińskie”, t. 39 (2002), s. 1299–217.

nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk teologicznych i utworzył stacjonarne studia doktoranckie.

Ks. prof. Alojzy jako dziekan Wydziału Teologii włączył się dynamicznie w nurt prac UWM, uczestnicząc w posiedzeniach Senatu i wielu komisji uczelnianych. Ten nurt akademicki przekładał się na język pragmatyki zgodnie z którym pracownik naukowy Uniwersytetu musi uczestniczyć w dydaktyce, badaniach naukowych i administracji uczelni. To niosło ze sobą zmianę przyzwyczajzeń nauczycieli akademickich. Do tej zmiany przyzwyczajzeń na młodym uniwersytecie wnosił wiele entuzjazmu, przyczyniał się swoją postawą dialogową do polaryzacji napięć, przyjaznej integracji wydziałów i społeczności uczelnianej.

Kierunki badań

1. Historia Warmii

- WARMIA – DOMINIUM BISKUPÓW WARMIŃSKICH

Ks. prof. Alojzy Szorc w swoich badaniach był regionalistą. Cały swój talent badawczy poświęcił regionowi Warmii. Historię traktował jako zapotrzebowanie swego serca. Wielki wpływ wywierał na niego nie tyle opis przeszłości, co jej synteza i historiozofia. Interesowały go nie tyle fakty z przeszłości, co ich kontekst historyczny i historiozoficzny, nie opracowania, które cenił, co źródła dawnych dziejów. Dostrzegał w nich ulotność i nawet tendencyjność problematyki historiozoficznej. Do patrzenia na przeszłość pod kątem dokumentu pisanego przyczyniła się jego wieloletnia praca nad korespondencją Stanisława Hozjusza, publikacja źródeł dotyczących parafii św. Mikołaja w Elblągu i praca nad źródłami, odnoszącymi się do biskupa warmińskiego Ignacego Krasickiego, a także statutami Warmińskiej Kapituły. Dziełem jego życia jest praca *Dominium warmińskie 1243–1772. Przywilej i prawo chełmińskie na tle ustroju Warmii*, wydana w Olsztynie w 1990 r.

Ks. prof. Alojzy Szorc zajmował się głównie dziejami diecezji warmińskiej, przy czym ulubiony okres to wieki XVI-XVIII. Uważał, że historia regionalna to duże pole badawcze. Twierdził, że Warmia, w przeciwieństwie do sąsiednich Mazur, jest krainą historyczną z bogatą przeszłością i tradycjami. Jako część państwa polskiego od roku 1466 do 1772 zachowywała swą autonomię polityczną z biskupem warmińskim na czele jako jej księciem, zaś jej mieszkańcy silnie odczuwali swą niezależność i odrębność. Sytuacja ta nie uległa zmianom również po zaborach. Warmia bowiem, choć utraciła niezależność polityczną, w świadomości Warmiaków pozostała odrębna. Twierdził, że wynikało to przede wszystkim z różnic wyznaniowych. Dlatego jeszcze w okresie plebiscytu silnie dawały o sobie znać tendencje separatystyczne w postaci projektów utworzenia oddzielnego „państwa warmińskiego” z bi-

skupem warmińskim jako jego władcą. W związku z tym większość jego prac i artykułów poświęcona jest dziejom Warmii, instytucjom kościelnym diecezji warmińskiej, kapitule, Seminarium, synodom, wybranym parafiom, osobowościom życia kościelnego, jak kard. Stanisław Hozjusz, poszczególnym biskupom i relacjom o stanie diecezji, przesyłanym do Rzymu, a także kanonikowi warmińskiej kapitule, Mikołajowi Kopernikowi.

2. Prusowie i Krzyżacy

Kolejnym kierunkiem jego badań była problematyka pruska, reformacja w Elblągu i Królewcu. Zanim na tereny Warmii przyszli Krzyżacy, były one zamieszkałe przez ludność pruską. Ponieważ Prusowie nie przetrwali do naszych czasów, cała nasza wiedza o nich pochodzi ze źródeł: dokumentów, nazw miejscowych, czy poleceń biskupów, aby zapewnić im posługę duszpasterską w ich języku. Wiadomo, że Prusowie należeli do bałtyjskiej grupy językowej. Do tej grupy należy do dzisiaj Litwa i Łotwa. Ks. Szorc był autorem książek i wielu artykułów naukowych, dobrym znawcą historii Prus Wschodnich.

3. Biografista i hagiograf

Ks. Alojzy Szorc był w swoich pracach badawczych biografem i znawcą spuścizny literackiej kardynała Stanisława Hozjusza, Mikołaja Kopernika, działalności Stefana Sadorskiego, fundatora Świętej Lipki, biskupów Andrzeja Batorego, Teodora Potockiego, Ignacego Krasickiego i innych. Zajmował się też hagiografią, jak np. bł. Reginy Protmann, ale i innych kandydatów do chwały ołtarzy.

Perspektywy badawcze

Postulował potrzebę prac badawczych nad dziejami Prus Książęcych i Królewskich, edycję historycznych dokumentów średniowiecznych Warmii, korespondencji biskupów warmińskich. Katalog tematów zaproponowanych do opracowania przedstawił w 1999 r. w pracy pt. *Dzieje Warmii*⁹.

Nagrody i odznaczenia

Otrzymał liczne nagrody za pracę naukową i dydaktyczną: Złoty Krzyż Zasługi (2001), Medal Komisji Edukacji Narodowej (2005), Złoty Laur UWM (2006), Warmińsko-Mazurską Nagrodę Humanistyczną im. Wojciecha Kętrzyńskiego (2010).

⁹ A. Szorc, *Dzieje Warmii 1454–1660*, Olsztyn 1999, s. 130–132.

W podsumowaniu należy powiedzieć, że śp. ks. prof. Szorc przez podejmowanie pracy badawczej, naukowej, dydaktycznej, organizacyjnej żył dla innych i dlatego tak wiele śladów dobrych dzieł pozostawił i zaskarbił sobie wdzięczną pamięć potomnych.

Ks. Władysław Nowak
(Olsztyn)